

Matot-Mas`ei: Week 2 of Catastrophe

Jeremiah 2:4-28+3:4

Israel as ingrates

<p>(4) Hear ye the word of the Lord, O house of Jacob, And all the families of the house of Israel; (5) Thus saith the Lord: What unrighteousness have your fathers found in Me, That they are gone far from Me, And have walked after things of naught, and are become naught? (6) Neither said they: 'Where is the Lord that brought us up Out of the land of Egypt; That led us through the wilderness, Through a land of deserts and of pits, Through a land of drought and of the shadow of death, Through a land that no man passed through, And where no man dwelt?' (7) And I brought you into a land of fruitful fields, To eat the fruit thereof and the good thereof; But when ye entered, ye defiled My land, And made My heritage an abomination. (8) The priests said not: 'Where is the Lord?' And they that handle the law knew Me not, And the rulers transgressed against Me; The prophets also prophesied by Baal, And walked after things that do not profit. (9) Wherefore I will yet plead with you, saith the Lord, And with your children's children will I plead.</p>	<p>(ד) שָׁמְעוּ דְבַר יְיָ בֵּית יַעֲקֹב וְכָל מִשְׁפְּחוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל. (ה) כֹּה אָמַר יְיָ מִה מִצְאוֹ אֲבוֹתֵיכֶם בִּי עוֹל כִּי רַחֲקוּ מֵעָלַי וַיֵּלְכוּ אַחֲרַי הַהִבֵּל וַיִּהְבְּלוּ. (ו) וְלֹא אָמְרוּ אִיָּה יְיָ הַמַּעֲלָה אֶתְנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַמּוֹלִיד אֶתְנוּ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ עֲרָבָה וְשׁוּחָה בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצִלְמוֹת בְּאֶרֶץ לֹא עֵבֶר בָּהּ אִישׁ וְלֹא יֵשֵׁב אָדָם שָׁם. (ז) וְאָבִיא אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ הַכְּרָמִל לֶאֱכֹל פְּרִיָּה וְטוֹבָה וְתִבְּאוּ וְתִטְמְאוּ אֶת אֶרְצִי וְנִחַלְתִּי שְׁמַתְּם לְתוֹעֵבָה. (ח) הַכֹּהֲנִים לֹא אָמְרוּ אִיָּה יְיָ וְתַפְּשִׂי הַתּוֹרָה לֹא יִדְעוּנִי וְהַרְעִים פִּשְׁעוֹ בִּי וְהִנְבְּאִים נִבְּאוּ בִּבְעַל וְאַחֲרַי לֹא יוֹעִלוּ הַלְכוּ. (ט) לָכֵן עַד אָרִיב אֶתְכֶם נָאִם יְיָ וְאֵת בְּנֵי בְנֵיכֶם אָרִיב.</p>
---	--

רד"ק ירמיהו ב' ז':

אל ארץ הכרמל – מה שסמך אותה אל **הכרמל**, לפי שהארץ הנעבדת בשדות ובכרמים ואילנות טובים נקרא כרמל. ולפי שארץ ישראל היתה כן, כמו שכתוב עליה "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון" וגו' קראה ארץ הכרמל.

[Israel] was compared to **farmland** because that is the designation for land cultivated with fields, vineyards, and orchards, and that fits the Land of Israel of which it is said: "A land of wheat, barley, vines, figs, pomegranates..."

ויקרא פרשת אחרי מות פרק יח

(כד) אל **תטמאו** בכל אלה פי בכל אלה **נטמאו** הגוים אשר אני משלח מפניכם: (כה) **ותטמאו תארץ** ואפקד עונה עליה ותקא הארץ את ישביה: (כו) ושמרתם אתם את חקתי ואת משפטי ולא תעשו מכל **התועבת** האלה האזרח והגר הגר בתוכם: (כז) כי את כל התועבת האל עשו אנשי הארץ אשר לפניכם **ותטמאו תארץ**: (כח) ולא תקיא הארץ אתכם **בטמאכם** אתה פאשר קאה את הגוי אשר לפניכם: (כט) כי כל אשר יעשה מכל **התועבת** האלה ונכרתו הנפשות העשות מקרב עמם: (ל) ושמרתם את משמרתתי לבלתי עשות מחקות **התועבת** אשר נעשו לפניכם ולא **תטמאו** בהם אני יקוק אלהיכם: פ

במדבר פרשת מסעי פרק לה

(לב) ולא תקחו כפר לנוס אל עיר מקלטו לשוב לשבת בארץ עד מות הכהן: (לג) ולא **תחניפו את הארץ** אשר אתם בה כי הדם הוא **יחניף את הארץ** ולא ארץ לא יכפר לדם אשר שפך בה כי אם בדם שפכו: (לד) ולא **תטמאו את הארץ** אשר אתם יושבים בה אשר אני שכן בתוכה כי אני יקוק שכן בתוך בני ישראל:

מיכה פרק ג
 (יא) **רֹאשִׁיָּהּ** בְּשַׁחַד יִשְׁפֹּטוּ וְכַהֲנִיָּהּ בְּמַחִיר יִירוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף יִקְסְמוּ וְעַל יְקוֹק יִשְׁעֲנוּ לֵאמֹר
 הֲלוֹא יְקוֹק בְּקִרְבָּנוּ לֹא תְּבוֹא עָלֵינוּ רָעָה:
 מלאכי פרק ב

(ז) כִּי שִׁפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׂוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלֶּאֱדָן יְקוֹק צָבָאוֹת הוּא:
 יחזקאל פרק ז

(כו) הֲוֵה עַל הָוָה תְּבוֹא וּשְׁמֵעָה אֶל שְׁמוֹעָה תִּהְיֶה וּבִקְשׂוֹ חֲזוֹן מִנְּבִיא וְתוֹרָה תֵּאבֹד מִכֹּהֵן וְעֲצָה
 מִזְּקֵנִים:

משלי פרק כט

(יח) בְּאֵין חֲזוֹן יִפְרַע עֵם וְשֹׁמֵר תּוֹרָה אֲשֶׁרְהוּ:

תופשי התורה

- תרגום יונתן מלפי אורייתא
- רש"י – סנהדרין.
- רד"ק הם החכמים לומדי התורה
- שד"ל – אנשי ההוראה, כמו: תופשי המלחמה (במדבר ל"א:כ"ז), שנקראו גם כן אנשי המלחמה (שם כ"ח).
- מלבי"ם – התפישה היא האחיזה בכף ובא על בעלי התורה בדרך גנאי, כמו תופש חרב, תופש קשת, תופש מגל, תופש כנור ועוגב, ר"ל שהתורה להם כאומנות וכקרדום לחתוך בה.

Israel is worse than others

<p>(10) For pass over to the isles of the Kittites, and see, And send unto Kedar, and consider diligently, And see if there hath been such a thing. (11) Hath a nation changed its gods, Which yet are no gods? But My people hath changed its glory For that which doth not profit. (12) Be astonished, O ye heavens, at this, And be horribly afraid, be ye exceeding amazed, Saith the Lord. (13) For My people have committed two evils: They have forsaken Me, the fountain of living waters, And hewed them out cisterns, broken cisterns, That can hold no water.</p>	<p>(י) כִּי עָבְרוּ אֵי כַּתִּיִּים וְרָאוּ וְקִדְר שְׁלַחוּ וְהִתְבּוֹנְנוּ מֵאֵד וְרָאוּ הֵן הִיְתָה כְּזֹאת. (יא) הֲהִימִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהִמָּה לֹא אֱלֹהִים וְעַמִּי הִמִּיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל. (יב) שָׁמוּ שָׁמַיִם עַל זֹאת וְשָׁעְרוּ חֲרָבוֹ מֵאֵד נָאִם יי. (יג) כִּי שִׁתִּים רָעוֹת עָשָׂה עַמִּי אֲתִי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים לְחַצֵּב לָהֶם בְּאֵרוֹת בְּאֵרֹת נִשְׁבְּרִים אֲשֶׁר לֹא יִכְלוּ הַמַּיִם.</p>
--	---

תלמוד בבלי מסכת תענית דף ה עמוד ב

תנא: כותיים עובדים לאש, וקדריים עובדין למים. ואף על פי שיודעים שהמים מכבין את האש - לא המירו אלהיהם, ועמי המיר כבודו בלוא יועיל.

A Tanna taught: The Kittites worship fire and the Kedarites water, and although they know that water extinguishes fire, they have yet not changed their gods. But my people hath changed their God for that which doth not profit.

תהלים פרק קו (כ) וַיִּמְרוּ אֶת כְּבוֹדִם בְּתַבְנִית שׁוֹר אֲכַל עֵשֶׂב:

Their Punishment

<p>(14) Is Israel a servant? Is he a home-born slave? Why is he become a prey? (15) The young lions have roared upon him, And let their voice resound; And they have made his land desolate, His cities are laid waste, Without inhabitant. (16) The children also of Noph and Tahpanhes Feed upon the crown of thy head. (17) Is it not this that doth cause it unto thee, That thou hast forsaken the Lord thy God, When He led thee by the way? (18) And now what hast thou to do in the way to Egypt, To drink the waters of Shihor? Or what hast thou to do in the way to Assyriay, To drink the waters of the River? (19) Thine own wickedness shall correct thee, And thy backslidings shall reprove thee: Know therefore and see that it is an evil and a bitter thing, That thou hast forsaken the Lord thy God, Neither is My fear in thee, Saith the Lord God of hosts.</p>	<p>(יד) העבד ישראל אם יליד בית הוא מדוע היה לבי. (טו) עליו ישאגו כפרים נתנו קולם וישיתו ארצו לשמה עריו [נצתו] (נצתה) מבלי ישב. (טז) גם בני נף [ותחפנחס] (ותחפנס) ירעוף קדקד. (יז) הלא זאת תעשה לך עזבך את יי אלהיך בעת מולכך בדרך. (יח) ועתה מה לך לדרך מצרים לשמות מי שחור ומה לך לדרך אשור לשמות מי נהר. (יט) תיסרך רעתך ומשובותיך תוכיחן ודעי וראי כי רע ומר עזבך את יי אלהיך ולא פחדתי אליך נאם אדני יהוה צבאות.</p>
---	---

בר' יז: כז וכל אנשי ביתו יליד בית ומקנת פסף מאת בן נכר נמלו אתו.

רד"ק ירמיהו ב' י"ט

תיסרך – אחר שנסית כמה פעמים כי בעשותך רעה יבא לך רע, ובעבור משובותיך שאת מורדת בי ימשלו בך האויבים הם בעצמם, **רעתך ומשובותיך** יהיו לך מוסר ותוכחה ליסרך, שלא תשובי עוד בדרך הרעה, שהרי נסית כי יבא לך רעה בעבורה. זהו "ודעי וראי כי רע ומר עזבך את ה' אלהיך."

After you experienced several times that if you acted wickedly you would suffer, and that on account of your recidivist rebellions your enemies would rule over you, your wickedness and recidivism became your rebuke and chastisement to prevent you from repeating your evil ways because you experienced their negative consequences. That is why "it is a bitter thing to forsake the Lord."

Idolatry is Harlotry

<p>(20) For of old time I have broken thy yoke, And burst thy bands, And thou saidst: 'I will not transgress'; Upon every high hill And under every leafy tree Thou didst recline, playing the harlot. (21) Yet I had planted thee a noble vine, Wholly a right seed; How then art thou turned into the degenerate plant Of a strange vine unto Me? (22) For though thou wash thee with nitre, And take thee much soap, Yet thine iniquity is marked before Me, Saith the Lord God. (23) How canst thou say: 'I am not defiled, I have not gone after the Baalim'? See thy way in the Valley, Know what thou hast done; Thou art a swift young camel traversing her ways; (24) A wild ass used to the wilderness, That snuffeth up the wind in her desire; Her lust, who can hinder it? All they that seek her will not weary themselves; In her month they shall find her. (25) Withhold thy foot from being unshod, And thy throat from thirst; But thou saidst: 'There is no hope; No, for I have loved Strangers, and</p>	<p>(כ) כי מעולם שברתי עלך נתקתי מוסרותיך ותאמרי לא [אעבור] (אעבוד) כי על כל גבעה גבהה ותחת כל עץ רענן את צעה זנה. (כא) ואנכי נטעתיה שורק כלה זרע אמת ואיך נהפכת לי סורי הגפן נכריה. (כב) כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך ברית נכתם עונך לפני נאם אדני יי הוה. (כג) איך תאמרי לא נטמאתי אחרי הבעלים לא הלכתי ראי דרכך בגיא דעי מה עשית בכרה קלה משרכת דרכיה. (כד) פרה למד מדבר באות [נפשה] (נפשו) שאפה רוח תאנתה מי ישיבנה כל מבקשיה לא ייעפו בחדשה ימצאוניה. (כה) מנעי רגלך מיחף [וגרוגף] (וגורגף) מצמאה ותאמרי נואש לוא כי אהבתי</p>
--	---

<p>after them will I go.' (26) As the thief is ashamed when he is found, So is the house of Israel ashamed; They, their kings, their princes, And their priests, and their prophets; (27) Who say to a stock: 'Thou art my father', And to a stone: 'Thou hast brought us forth', For they have turned their back unto Me, and not their face; But in the time of their trouble they will say: 'Arise, and save us.' (28) But where are thy gods that thou hast made thee? Let them arise, if they can save thee in the time of thy trouble; For according to the number of thy cities Are thy gods, O Judah.</p>	<p>זרים ואחריהם אלה. (כו) כבשת גנב כי ימצא כן הבישו בית ישראל המה מלכיהם שריהם וכהניהם ונביאייהם. (כז) אמרים לעץ אבי אתה ולאבן את [ילדתנו] (ילדתני) כי פנו אלי ערף ולא פנים ובעת רעתם יאמרו קומה והושיענו. (כח) ואיה אלהיך אשר עשית לך יקומו אם יושיעוך בעת רעתך כי מספר עריך היו אלהיך יהודה.</p>
---	---

רש"י **שברתי עלך** – העול של עץ נופל בו לשון שבירה והמוסרות שהן של עור נופל בהן לשון נתיקה.

To the wooden yoke, an expression of **breaking** applies, and to the yoke-bands, which are of leather, an expression of **tearing** open applies.

ישעיהו פרק ה

(א) אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו **כרם** הִיָּה לידידי בקרן בן שמן: (ב) ויעזקהו ויסקלהו ויטעהו **שרק** ויבן מגדל בתוכו וגם יקב חצב בו ויקו לעשות ענבים ויעש באשים: (ג) ועתה יושב ירושלים ואיש יהודה שפטו נא ביני ובין כרמי: (ד) מה לעשות עוד לכרמי ולא עשיתי בו מדוע קויתי לעשות ענבים ויעש באשים: (ה) ועתה אודיעה נא אתכם את אשר אני עשה לכרמי הסר משופתו והיה לבער פרץ גדרו והיה למרמס: (ו) ואשיתהו בתה לא יזמר ולא יעדר ועלה שמיר ושית ועל העבים אצוה מהמטיר עליו מטר: (ז) כי כרם יקוץ צבאות בית ישראל ואיש יהודה נטע שעשועיו ויקו למשפט והנה משפח לצדקה והנה צעקה: ס

Israel "repents"

<p>Didst thou not just now cry unto Me: My father, Thou art the friend of my youth.</p>	<p>(ד) הלוא מעתה [קראת] (קראתי) לי אבי אלוף נערי אתה.</p>
--	--

[The "Unused" Portion]

<p>(א) לאמר הן ישלח איש את אשתו והלכה מאתו והיתה לאיש אחר הישוב אליה עוד הלוא חנוף תחנף הארץ ההיא ואת זנית רעים רבים ושוב אלי נאם יי. (ב) שאי עיניך על שפים וראי איפה לא [שכבת] (שגלת) על דרכים ישבת להם כערבי במדבר ותחניפי ארץ בזנותיך וברעתך. (ג) וימנעו רבבים ומלקוש לוא היה ומצח אשה זונה היה לך מאנת הפלם.</p>	<p>(כט) למה תריבו אלי כלכם פשעתם בי נאם יי. (ל) לשוא הכיתי את בניכם מוסר לא לקחו אכלה חרבכם נביאיכם כאריה משחית. (לא) הדור אתם ראו דבר יי המדבר הייתי לישראל אם ארץ מאפליה מדוע אמרו עמי רדנו לוא נבוא עוד אליך. (לב) התשכח בתולה עדיה פלה קשריה ועמי שכחוני ימים אין מספר. (לג) מה תיטבי דרפך לבקש אהבה לכן גם את הרעות [למדת] (למדתי) את דרקיך. (לד) גם בכנפיך נמצאו דם נפשות אביונים נקיים לא במחירת מצאתים כי על כל אלה. (לה) ותאמרי כי נקיתי אך שב אפו ממני הנני נשפט אותך על אמרך לא חטאתי. (לו) מה תזלי מאד לשנות את דרפך גם ממצרים תבשי כאשר בשת מאשור. (לז) גם מאת זה תצאי וידיך על ראשך כי מאס יי במבטחיך ולא תצליחי להם.</p>
--	---